FRYGA

Kręci się jak FRYGA – mawiamy, gdy ktoś nie może ustać w miejscu, co chwila jest gdzie indziej albo gdy robi coś szybko i zwinnie. FRYGĄ nazywamy także osobę zwinną, szybką i ruchliwą. Zapomnieliśmy już jednak, od czego ta FRYGA pochodzi. FRYGA albo FURCZKA, FRUCZKA, FURTAWKA, CYGA, KRĄGLICA, SZARPAGA, WARTACZKA, WARTAŁKA to to samo co BĄK lub BĄCZEK – zabawka dziecinna z dawnych lat. FRYGĄ zazwyczaj nazywano dawniej BĄCZKA, który wprawiany był w ruch rzemieniem lub sznurkiem: nawinięty na rączce rzemień bądź sznurek rozwijano jednym szybkim pociągnięciem, co wprawiało FRYGĘ w ruch wirowy – kręciła się po podłodze, zataczając kółka. Słowo FRYGA używane było przede wszystkim w Małopolsce i stamtąd przeszło do polszczyzny ogólnej, wypierając powszechniejszą wówczas CYGĘ. Dało również dwa czasowniki: niedokonany FRYGAĆ i dokonany FRYGNĄĆ, które używane były w kilku znaczeniach: ‘rzucać, ciskać’ (np. frygać talerzami), ‘biec’ i ‘biegać’ (np. frygnęła jak szalona do bramy) oraz – używany w zasadzie tylko w Małopolsce – ‘jeść z apetytem; wcinać’. Współczesne słowniki nie notują już ani FRYGNĄĆ, ani FRYGAĆ, ale może w Waszych rodzinnych domach zachowały się te słowa w codziennym użyciu?